

Kazimiera Zawistowicz-Adamska, doktorat UJ z 1929r.

muzeum ÷ etnografia ÷ skansen ÷ zwyczaj ÷ historia ÷ etnografia ÷ skansen ÷ zwyczaj ÷ historia

Polecana/Omawiana książka:

[1] **Opowiedzieć Uniwersytet, Łódź akademicka w biografiach wpisanych w losy Uniwersytetu Łódzkiego. Edytorki: Kaja Kaźmierska¹, Katarzyna Waniek², Agata Zysiak³, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 2015.**

[2] <https://ethnomuseum.pl/wystawy/etnografki-antropolozki-profesorki/>;

- klip na stronie Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

muzeum ÷ etnografia ÷ skansen ÷ zwyczaj ÷ historia ÷ etnografia ÷ skansen ÷ zwyczaj ÷ historia

Seria:	Profesorki Super-Babki
Nr odcinka:	211
Podseria:	WWP
Podseria:	etnografia
Podseria:	składanki
Dodatek:	babki z Niemiec

Główną Bohaterką odcinka jest Pani Profesor **Kazimiera Zawistowicz-Adamska**⁴. Typ polecanej książki - jest w serii nazywany jako 'składanka' - czyli publikacje(a), gdzie opisywanych jest kilkanaście lub kilkadziesiąt postaci. Poprzednio w takich przypadkach wybierano przykładowe Bohaterki (zwykle trzy), a książka (jako całość) jest polecana i każdy czytelnik może sam resztę doczytać - to generalna idea całej serii. W całej serii mamy tylko kilka Bohateerek związanych z dziedziną **etnografii** tj. odc. 39, 57, 196 oraz 216. Gdy działały,

¹ <https://www.uni.lodz.pl/pracownicy/kaja-kazmierska>; o Pani Profesor – podstawowe dane.

² <https://www.uni.lodz.pl/pracownicy/katarzyna-waniek>; o Pani Profesor – podstawowe dane.

³ <https://www.uni.lodz.pl/pracownicy/agata-zysiak>; o Pani Doktor – podstawowe dane. Zatem Panie Edytorki są pracownicami Uniwersytetu Łódzkiego.

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimiera_Zawistowicz; informacje w Wikipedii.

pracowały zawodowo - był to ostatni moment, aby zebrać przedmioty, czy pieśni związane z życiem wspólnot lokalnych na przełomie XIX i XX wieku. Teraz mamy 'homogenizację' całego świata, marki ogólnoswiatowe, media łączące wszystkich, natychmiast. W Polsce powiększono sieć dróg, zatem wszyscy mogą wszędzie dojechać. Zanikają lokalności⁵, znikają lokalne języki... Eseista uczył się: angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i hiszpańskiego – co innego uczyć się, co innego zdobyć certyfikaty – z angielskiego eseista ma 4.

Zatem wizyty w muzeach etnograficznych oraz skansenach mają takie znaczenie iż możemy w ogóle rozumieć Pana Tadeusza, Nad Niemnem, czy Chłopów. Córka eseisty miała ciekawą wycieczkę ze szkoły podstawowej do skansenu, gdzie dzieci lepiły z gliny kubki, pojemniki, które potem wypalono – dowiedziały się jak kiedyś robiono naczynia i co to są skorupy – resztki rozbitych talerzy, czy dzbanów.

Książka [1] ma **453** strony – wielkie dzieło! Podzielona jest na 6 rozdziałów oraz Wstęp, Biogramy i fotografie rozmówców, na końcu mamy Bibliografię, Mapę oraz wiele Indeksów np. nazwisk, miejsc itd. Rozdział pierwszy to informacje ogólne o Uniwersytecie, geneza, historia z zarysami; Łódź nie była zniszczona tak jak Warszawa. Łódź była włączona do III Rzeszy... Rozdział drugi to sylwetki wielkich profesorów – przedstawione poprzez rozmowy z ich współpracownikami, wychowankami itd. – jest ich około 20 – m.in. o Aleksandrze Kamińskim, o którym wiemy iż napisał „Kamienie na szaniec”, a niewiele wie iż był profesorem UŁ. Dalej mamy np. o prof. Stefani Skwarczyńskiej (odc. nr 230, na podstawie innych źródeł). Zatem w tym eseju wybieramy tylko trzy postacie. **Kazimierz Zawistowicz-Adamską** wspomina Bronisława Kopczyńska-Jaworska⁶, zatem wieloletnia Jej

⁵ <https://www.se.pl/krakow/matura-2021-robia-egzamin-dla-garstki-uczniow-kto-zdaje-jezyk-kaszubski-i-lemkowski-aa-JTXz-EBk8-FMqL.html>;

W 2021 z języka kaszubskiego zdawało maturę 19 osób; a z łemkowskiego 2 osoby.

<https://www.otouczelnie.pl/artukul/26177/Matura-z-jezyka-kaszubskiego-jezyk-mniejszosci-regionalnej-2023-poziom-rozszerzony>; jest rozszerzony i zwykły – dane się różnią z tych dwóch źródeł:

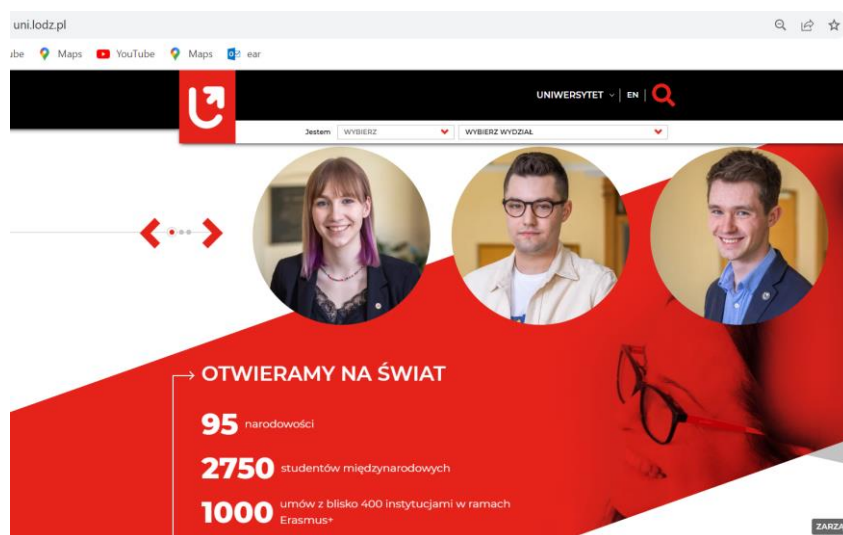
Język kaszubski jest jednym z rzadziej wybieranych przedmiotów dodatkowych na maturze

- **2022:** 29 osób
- **2021:** 16 osób
- **2020:** 32 osoby

Kaszubski podobno był dla Henryka Sienkiewicza inspiracją do archaizowania języka w powieści Krzyżacy. To jakaś odmiana języka polskiego – coś cudownego, że się przechowała przez kilkadziesiąt, a może 1000 lat.

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Bronis%C5%82awa_Kopczy%C5%84ska-Jaworska; Z Wikipedii: <<**Bronisława Natalia Kopczyńska-Jaworska** (urodzona 1 maja 1924 w Poznaniu, zmarła 29 grudnia 2016 w Łodzi) – polska etnograf i etnolog, prof. zw. dr hab., profesor Uniwersytetu Łódzkiego; uczennica i następczyni profesor Kazimierzy Zawistowicz-Adamskiej; autorka pierwszego i jedyne polskiego podręcznika do prowadzenia etnograficznych badań terenowych>> - choć **na ten temat pisała już Bohaterka** odcinka 216!!! Zatem w Wikipedii nie zawsze pewne informacje.

współpracowniczką. Tekst jest na stronach 140-141, a zatem jak zwykle książka jest polecana i jest „pretekstem” do przedstawienia sylwetek wybranych Bohatek. Kazimiera znalazła się w Łodzi zapewne poprzez znajomość z prof. Heleną Radlińską (odc. nr 166) – tak sugeruje Autorka wspomnień.

Strona UŁ (otwierano 18 sierpnia 2023r.)

Jej Mentorka obroniła doktorat w 1929r., na UJ, pod promotorstwem prof. Jana Stanisława Bystronia⁷ - wybitnego etnografa. Tytuł rozprawy „*Zawarcie małżeństwa przez kupno w polskich obrzędach weselnych*”. Generalnie Autorka podrozdziału pisze raczej o stosunkach międzyludzkich, zasadami opieki nad kadrą naukową, zdolnościach organizacyjnych, cechach charakteru – portret emocjonalny. Zatem dane biograficzne pobrano z innych źródeł.

Z Wikipedii (a także artykułów [A,B] - zestawionych poniżej) możemy dodać iż Heroína pochodziła z **Kresów**, z terenów dzisiejszej Ukrainy, a w Pińsku (dzisiejsza Białoruś) ukończyła szkołę średnią. Kazimiera primo voto **Zawistowicz-Kintopferowa** urodziła się 17 marca 1897r. w Haniebnie na Ukrainie, a zmarła 8 lipca 1984r w Łodzi. Zatem w młodości była poddaną Cara Rosji, musiała znać język rosyjski kończąc szkołę. Ojciec był lekarzem, a mama businesswoman, bo po śmierci męża sama wychowywała dzieci prowadząc księgarnię/sklep. Dalsze wiadomości biograficzne: <<Dom rodziny Zawistowiczów był typowym domem inteligencji kresowej,

⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Stanis%C5%82aw_Bystro%C5%84; o PROMOTORZE z Wikipedii: W 1914r. obronił na UJ doktorat na podstawie pracy *Teoria rzeczywistości społecznej*. W międzyczasie odbył także studia etnograficzne w Ecole des Hautes Etudes w Paryżu (1912–1913).

wywodzącej się ze zubożałej szlachty, kultywującej tradycje patriotyczne (pradziad Kazimierzy ze strony ojca po Powstaniu Listopadowym /1830-1831/ stracił cały majątek i zmarł na zesłaniu)>>. <<⁸Ona w 1920r. rozpoczęła studia w Szkole Dziennikarsko-Publicystycznej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej (WWP) w Warszawie. To „odkrycie” eseisty, o czym nie dowiedział się w szkołach!! **WWP** to prywatny Uniwersytet w Warszawie oraz w Łodzi w okresie II Rzeczypospolitej - co ciekawe na początku ich dyplomy nie były uznawane przez polski system edukacyjny, aż wreszcie ówczesny rząd to zmienił – zrównując dyplomy i stopnie naukowe.

Za namową wykładowcy Ludwika Krzywickiego⁹ (wielki inteligent, wybitna postać) rozpoczęła studia antropologiczne na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1923–29 studiowała pod kierunkami Stanisława Poniatowskiego¹⁰ etnografię z etnologią, u Stanisława Jana Czarnowskiego¹¹ socjologię i religioznawstwo, u Włodzimierza Antoniewicza¹² archeologię. Warto kliknąć na odwiedzone (przez eseistę) zasoby internetowe. Przekonamy się jak wybitni byli Jej mistrzowie – dziś nieznani, zapomniani.

Dalsi nauczyciele akademicy Heroiny to w/w profesor Ludwik Krzywicki – przedmiot - historia kultury, a u profesora Kazimierza Stołyhwo¹³ studiowała antropologię>>. Miała szczęście, (powtórzmy) miała genialnych mistrzów, profesorów. Cytat z Wikipedii (z komentarzami): <<Podczas studiów i pierwszych lat pracy nasza Bohaterka wiele podróżowała, zapoznając się z ośrodkami naukowymi oraz kulturą krajów skandynawskich i nadbałtyckich. W latach 1930–32 przebywała na stypendium Funduszu Kultury Narodowej, kontynuując studia we Francji oraz w Finlandii; studiowała w Ecole Pratique Hautes Etudes¹⁴ pod kierunkiem profesora Marcela Maausa. **École pratique des hautes études** (EPHE) to francuska szkoła wyższa utworzona w 1868 roku w Paryżu dekretem ministra edukacji publicznej Victora Duruy. EPHE to

⁸ Cytat ze wstawkami eseisty – tzw. „personal touch”.

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ludwik_Krzywicki; wybitny, zmarł w 1941r. na atak serca.

JEJ PROFESOROWIE

¹⁰ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Poniatowski_\(etnograf\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Poniatowski_(etnograf)); więziony w obozach Hitlerowskich, gdzie zginął.

¹¹ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Czarnowski-Stanislaw-Jan-Nepomucen;3889206.html>; chyba to ten, bo o tym nazwisku są inni, także inżynier.

¹² https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82odzimierz_Antoniewicz; pochodzenia ormiańskiego, m.in. Rektor UW.

¹³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Sto%C5%82ycho; wiele danych, porażające, miał syna Olgerda, cichociemnego – czyli żołnierza przeszkolonego w Wielkiej Brytanii, zrzuconego na spadochronie na teren okupowanej Polski.

¹⁴ <https://www.ephe.psl.eu/annuaire-enseignants-chercheurs>;

instytucja, której misją jest przygotowanie poprzez praktykę do pracy badawczej w dziedzinie naukowych badań podstawowych oraz stosowanych.

Nasza Heroina studiowała też w Instytucie Etnologii **Sorbony**. Prof. Marcel Mauss¹⁵ to wybitna postać. Jest znany przede wszystkim ze swojej **koncepcji daru** i studiów nad religijnymi, prawnymi i mitologicznymi aspektami dawania i wymiany. Często uważany jest za ojca antropologii francuskiej. Antropologia <<zajmuje się badaniem człowieka jako jednostki w społeczeństwie w kontekście historycznej zmienności, biorąc pod uwagę warunki socjalno-ekonomiczne oraz kulturowe; poszukuje zrozumienia roli kultury i struktur władzy w życiu człowieka>>¹⁶.

Wyjazdy na staże naukowe to stała cecha polskich przedwojennych naukowców omawianych w naszej serii, dostawały stypendia w okresie pracy nad doktoratem lub po jego obronie (dziś można powiedzieć – tzw. post-doc-i).

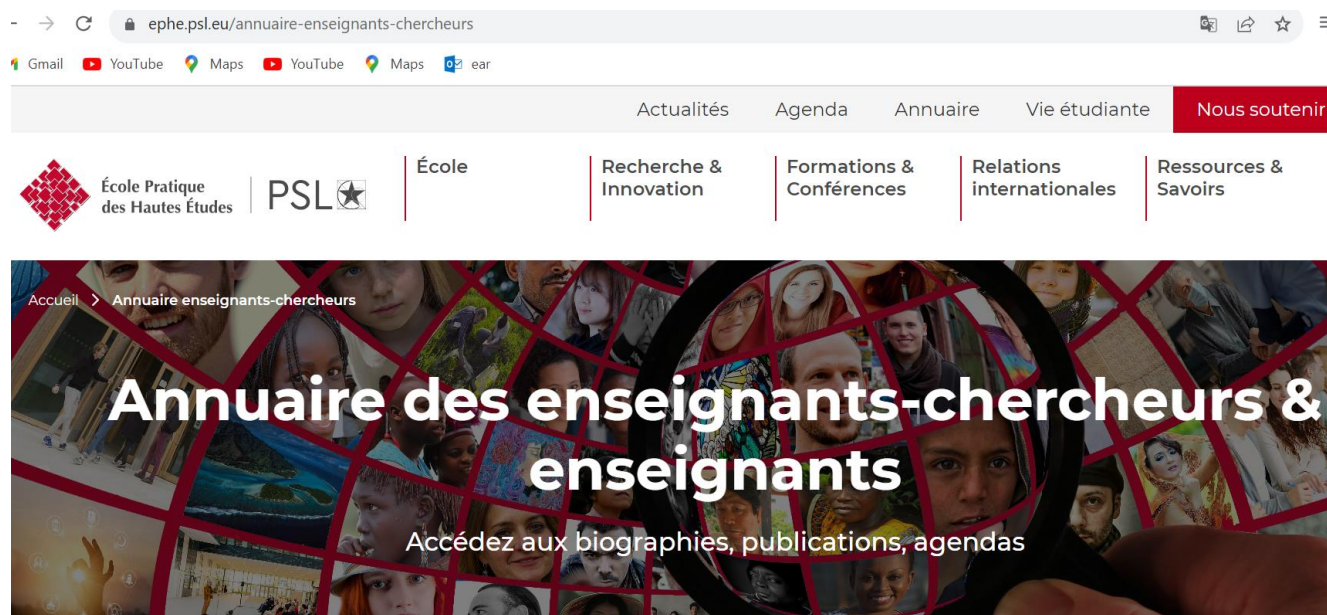

Prof. Kazimierz Stołyhwo – profesor w WWP, nasza Bohaterka uczestniczyła w jego wykładach

¹⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Marcel_Mauss; wybitny naukowiec francuski.

¹⁶ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Antropologia>

Zwykle jeździły do Francji – bo powszechnie nasze naukowczynie znały język francuski!! Kraje nadbałtyckie – eseista bywał tam wielokrotnie – do dziś kultywują tradycje ludowe¹⁷ – zapewne to pozwoliło im przetrwać setki lat pod różnymi królami i carami. Eseista widział w Rydze całodzienny festyn – zespół za zespołem na scenie, zaczynając od dzieci 4-5 letnich do emerytów!!! Szaleństwo – każdy zespół w innym stroju ludowym. W Finlandii eseista był w Turku w skansenie – tj. drewnianej dzielnicy miasta sprzed 100 lat.

Strona Uczelni w Paryżu – otwierano 29/08/2023.

Przez te lata FINOWIE zrobili gigantyczny skok ekonomiczno-cywilizacyjny – a Finlandii nigdy „nie było” tzw. byli pod władzą Szwedów lub Rosjan – Car (od 1812r.) był Księciem Finlandii i Królem w Królestwie Polskim. Nawet stworzył lokalny parlament fiński, ale stopniowo ograniczał im prawa – podobnie jak w Polsce. Zatem wybrane przez Nią miejsca/obszary badań były dobrze/genialnie wybrane. Prof. Zawistowicz-Adamska prowadziła studia etnologiczno-archeologiczne na temat kulturowych powiązań słowiańsko-fińskich (1932r.). Po powrocie do kraju, nie mogąc znaleźć pracy w instytucjach naukowych, podjęła się pracy kulturalno-oświatowej – prowadziła wykłady w Polskim Radiu, pracowała w redakcji znanego/słynnego periodyku „Wiedza i Życia”, gdzie w 1933r. założyła archiwum materiałów ludoznawczych nadsyłanych przez korespondentów. Zatem była to działalność niezwykle społecznie ważna (patriotyczna).

¹⁷ <https://dainusvente.lt/en/>; litewskie tańce; <https://festival-association.eu/fest/580>; 2024-festival.

W tym czasie przygotowała rozprawę habilitacyjną; niestety rękopis spłonął podczas Powstania Warszawskiego^{18>>}.

Jednak coś odtworzyła już po wojnie w Łodzi, dopracowała ..., ale habilitację uzyskala z pewnymi kłopotami!! Kwalifikację przeprowadzono w 1951r. Tytuł rozprawy: „Pomoc wzajemna i współdziałanie w kulturach ludowych”. Zatwierdzenie nastąpiło dopiero w 1956r. – wraz z nastaniem tzw. odwilży Gomułkowskiej. Trudno powiedzieć co się władzom komunistycznym nie podobało. Jak pisze Autorka – będąc doktorantką Mistrzyni, w dalszej pracy „skręciła” w swoich badaniach na sprawy **kultury robotniczej!!** Czy byłoby łatwiej??

Poniżej omówiono krótko sylwetki dwóch dalszych Bohatek – według [1].

Publikacje Pani Profesor KAZIMIERY ZAWISTOWICZ-ADAMSKIEJ oraz o Niej

WIERUSZEWSKA, Maria: **Bibliografia Prac** prof. dr Kazimierzy Zawistowicz-Adamskiej za lata 1927-1967/oprac. Maria Wieruszewska. *Łódzkie Studia Etnograficzne*, 1967, 9: 5-10.

Przykładowe publikacje Heroiny:

- a) **Zawarcie małżeństwa przez kupno w polskich obrzędach weselnych**, Prace Komisji Etnograficznej PAU 10, Kraków 1929. **// doktorat wydany drukiem.**
- b) *Problem kultury ludowej w badaniach nad środowiskiem*, 1938.
- c) *Spółeczność wiejska*, Łódź 1948, wyd. 2 – 1958.
- d) **Praca habilitacyjna, UJ: Pomoc wzajemna i współdziałanie w kulturach ludowych**, Prace i Materiały Etnograficzne 8/9, 1950/1951. **//habilitacja wydana w serii naukowej**
- e) *Wincenty Pol. Badacz kultury ludowej*, Warszawa 1966.
- f) *Systemy krewniacze na Słowiańszczyźnie w ich historyczno-społecznym uwarunkowaniu*, Wrocław 1971.
- g) *Socio-economic cooperation in local communities of the Polish village*, [Acta UL](#) 1982.
- h) *"Lud" Kolberga jako źródło do badań nad obrzędowością ludu polskiego*. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 1957.

¹⁸ Pisano dnia 1 sierpnia 2023r. (wtorek) – gdy Polacy śpiewają (nie)zakazane piosenki.

- i) ZAWISTOWICZ-ADAMSKA, Kazimiera. L'activité du Centre d'ethnographie de Łódź. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, 1964, 12.Dodatkowy. //po francusku
- j) Gładysz, J. S., Klimaszewska, J., Kutrzeba-Pojnarowa, A., Moszyński, K., Nasz, A., Waligórski, A., & Zawistowicz-Adamska, K. (2006). 50-LECIE „ETNOGRAFII POLSKIEJ. *Etnografia polska*, 50(1-2).
- k) ZAWISTOWICZ-ADAMSKA, Kazimiera. Ludowość w twórczości artystycznej Leona Schillera. *Pamiętnik Teatralny: czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce teatru*, 1955, 4.3/4 (15/16).
- l) https://dspace.uni.lodz.pl/bitstream/handle/11089/35433/Zeszyty_wiejskie_15_2010_Aleksandra_Krupa_298_301.pdf?sequence=1&isAllowed=y;

Inne publikacje /przez scholar.google.com/

- A. Grzelakowska, M. Niewiadomska: **Bibliografia** prof. Kazimierzy Zawistowicz-Adamskiej, "Prace i Materiały [MAiE](#). S. Etnogr.". 28, 1988, s. 175-183. //inna od w/w
- B. Kafar M.A: Projekt" etnografii doświadczenia" Kazimierzy Zawistowicz-Adamskiej i jego współczesne zastosowania. Lud: organ Towarzystwa Ludoznawczego we Lwowie. 2007;91.
- C. Kafar, M., & Kamińska-Jatczak, I.: W kręgu transgeneracyjnych biografii naukowych. Zaczynając od Heleny Radlińskiej i Kazimierzy Zawistowicz-Adamskiej. *Nauki o Wycho-waniu. Studia Interdyscyplinarne*, 4(1), 2017, 171–193. <https://doi.org/10.18778/2450-4491.04.11>.
- D. <https://www.maie.lodz.pl/pl/aktualnosci/17-marca-ku-pamieci-kazimierzy-zawistowiczadamskiej/>;
- E. NADOLSKA-STYCZYŃSKA, Anna: Muzeum w kontekście: muzeum etnograficzne w koncepcjach Kazimierzy Zawistowicz-Adamskiej i Marii Znamierowskiej-Prüffe-rowej. *Łódzkie Studia Etnograficzne*, 2011, 50: 73-91, 212.

https://brzesko.ws/_brzesko/documents/historia/zaborow/jm_kza.htm;

[maie.lodz.pl/pl/aktualnosci/17-marca-ku-pamieci-kazimierzy-zawistowiczadamskiej/](https://www.maie.lodz.pl/pl/aktualnosci/17-marca-ku-pamieci-kazimierzy-zawistowiczadamskiej/)

ube Maps YouTube Maps ear

MUZEUM
ARCHEOLOGICZNE
I ETNOGRAFICZNE
W ŁODZI

województwo
łódzkie

Instytucja kultury
Samorządu
Województwa Łódzkiego

EN

DOSTĘPNOŚĆ

ZWIEDZAJ MUZEUM

EDUKACJA

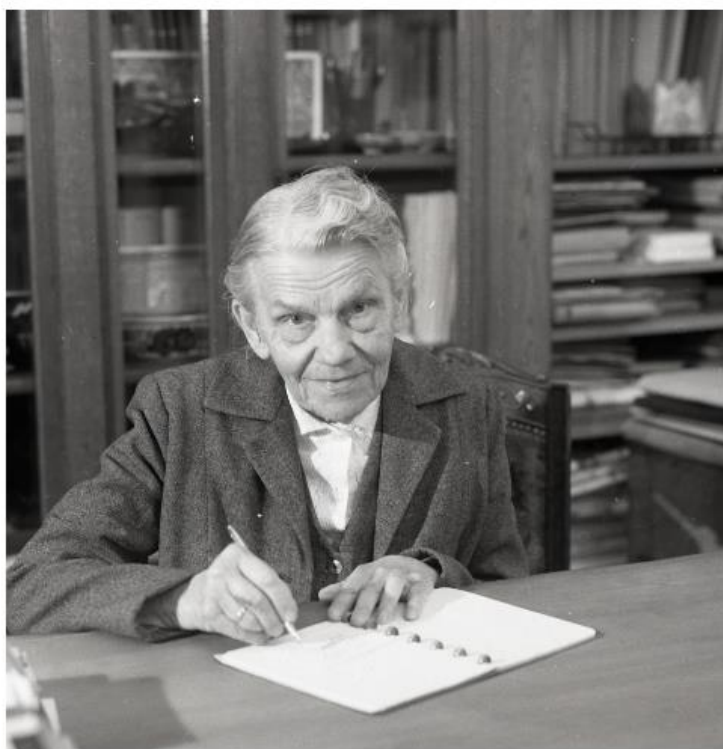
WYSTAWY STAŁE

KONTAKT

17 MARCA - KU PAMIĘCI KAZIMIERY ZAWISTOWICZ-ADAMSKIEJ

[Strona główna](#) » [Aktualności](#) » [17 marca - ku pamięci Kazimierzy Zawistowicz-Adamskiej](#)

KAZIMIERA ZAWISTOWICZ - ADAMSKA

<https://www.maie.lodz.pl/pl/aktualnosci/17-marca-ku-pamieci-kazimierzy-zawistowiczadamskiej/>;

← → ↻ brzesko.ws/_brzesko/documents/historia/zaborow/jm_kza.htm

 Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

Uniwersytet Jagielloński Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brzesku

**Zaborów w życiu i pracy naukowej
prof. dr Kazimiery Zawistowicz-Adamskiej**

Janina Mika

W materiałach archiwalnych Ośrodka Dokumentacji i Informacji Naukowej oraz Katedry Etnologii Uniwersytetu Łódzkiego, przesłanych do Zaborowa na ręce p. Marii Gulik, byłej bibliotekarki i kronikarki znajdujemy materiały biograficzne dotyczące postaci niezwykle ważnej w historii wsi Zaborów.

Encyklopedyczna informacja początkowa brzmi następująco:

Zawistowicz (Zawistowicz-Kintopfowa, Zawistowicz-Adamska) Kazimiera (1897-1984), etnograf, przed wojną związana z instytucjami naukowymi Warszawy, po wojnie profesor Uniwersytetu Łódzkiego i twórczyni łódzkiego ośrodka etnograficznego.

Czytając dalszy ciąg informacji o uczonej, nie można wyjść z podziwu jak wiele jeden człowiek może zdziałać w swoim życiu, mimo iż zarówno warunki polityczne i sytuacja rodzinna nie stwarzała jej zbyt wielu możliwości.

Urodziła się w Haniebnem na Ukrainie w rodzinie lekarskiej. Dzieciństwo i wczesną młodość spędziła w Pińsku, a następnie w Warszawie, gdzie uzyskała maturę i studiowała w Szkole Dziennikarsko-Publicystycznej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej. Potem studiowała etnologię na Uniwersytecie Warszawskim, i tam została asystentką u prof. Stanisława Poniatowskiego.

Warto kliknąć na podane strony, aby zobaczyć zdjęcia i poczytać dalsze ciekawe informacje.

DODATEK SPECJALNY

DRUGA BOHATERKA ODCINKA na podstawie [1]

Anna Chrzęszczewska, urodzona 16 X 1889, Drozdnia k. Kowla¹⁹, zmarła 21 IV 1988, Łódź, a zatem przeżyła 99 lat.

Jej dziedzina badań naukowych była *chemia organiczna*. Od 1926 roku była profesorem tytularnym **Wolnej Wszechnicy Polskiej** w Warszawie. Po II wojnie światowej, od 1946 r. — pracowała jako profesor chemii na Uniwersytecie Łódzkim.

Publikowała prace naukowe głównie z dziedziny syntezy związków fizjologicznie czynnych (m.in. pochodnych iperytów azotowych, sulfonamidów) i barwników odpornych na działanie światła.

- (i) KLEMANOWICZ, Dariusz; ZIOMEK, Wojciech. WOŁYŃSKIE KORZENIE PROFESORÓW UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO—PROF. ANNA CHRZĄSZCZEWSKA.
- (ii) KITA, Jarosław, et al. Z dworu ziemiańskiego na uniwersytecką katedrę. Przyczynek do genezy inteligencji polskiej. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*, 2018, 19: 101-122.
- (iii) CHWALIŃSKI, Stefan. Anna Chrzęszczewska.[Biogr.]. *Przem. chem*, 1962, 41.2 s 101.
- (iv) JÓŹWIAK, Andrzej. *10 lat Wydziału Chemii Uniwersytetu Łódzkiego 2007–2017*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2017.

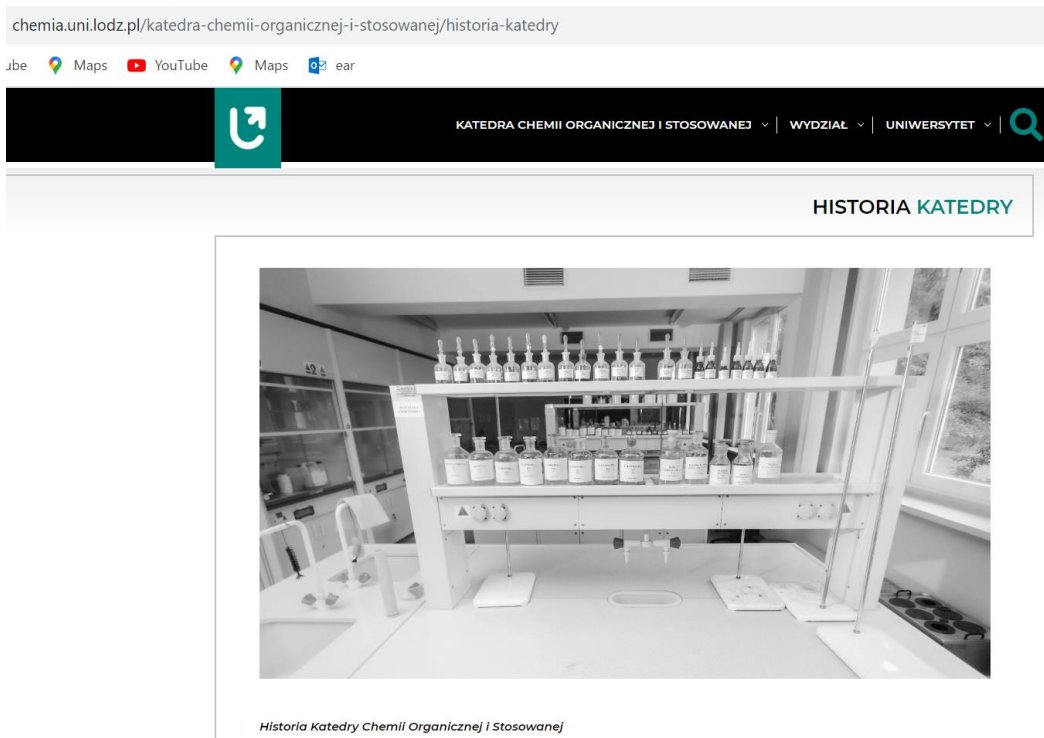
https://dspace.uni.lodz.pl/bitstream/handle/11089/22815/%5B1%5D-174_Jozwiak_10%20lat%20Wydzialu%20Chemii.pdf?sequence=1; -----poniżej cytata tabela:

Tabela 1. Chemiczne jednostki organizacyjne, działające w Uniwersytecie Łódzkim przed utworzeniem Wydziału Chemii w wybranych latach akademickich

Rok akademicki	Jednostka organizacyjna (kierownictwo)	Literatura
Wydział Matematyczno-Przyrodniczego (1945–1951)		
1946–1947	Zakład Chemii Nieorganicznej (zast. prof. inż. Bolesław Modrzejewski)	[4]
	Zakład Chemii Organicznej (<u>prof. zw. Anna Chrzęszczewska</u>)	
	Zakład Chemii Fizycznej (prof. kontr. zw. dr Alicja Dorabalska)	
	Zakład Biochemii (prof. nadzw. dr Antoni Dmochowski)	
	Zakład Mineralogii i Krystalografii (vacat)	
1949–1950	Zakład Chemii Nieorganicznej (kurator – prof. nadzw. Wydz. Farmac. dr Eugeniusz Michalski)	[5]
	Zakład Chemii Organicznej (<u>prof. zw. Anna Chrzęszczewska</u>)	
	Zakład Chemii Fizycznej (zas. prof. dr Mikołaj Łańciewski)	
	Zakład Biochemii (prof. nadzw. dr Antoni Dmochowski)	
	Zakład Mineralogii i Krystalografii (zas. prof., doc. U. J., dr Antoni Swaryczewski)	
1950–1951	Zakład Chemii Nieorganicznej (prof. nadzw. dr Eugeniusz Michalski)	[6]
	Zakład Chemii Organicznej (<u>prof. zw. Anna Chrzęszczewska</u>)	
	Zakład Chemii Fizycznej (zas. prof. dr Mikołaj Łańciewski)	
	Zakład Biochemii (prof. nadzw. dr Antoni Dmochowski)	
	Zakład Technologii Chemicznej (zas. prof. kand. nauk przyrodniczych Józef Chrzęszczewski)	
	Zakład Mineralogii i Krystalografii (zas. prof., doc. U. J., dr Antoni Swaryczewski)	

Warto zwrócić uwagę iż w 1947 roku pracowała jeszcze Alicja Dorabalska (odc. nr 2 – naszej serii !!!)

¹⁹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kowel>; o mieście na Ukrainie.

<http://beta.chem.uw.edu.pl/people/AMyslinski/kolo/kopen.html>; dalsze wiadomości.

CYTAT z pliku znalezionej w sieci sieci – nie ma danych czasopisma naukowego??

PROFESOR ANNA CHRZĄSZCZEWSKA

Twórca Katedry Chemii Organicznej i jej kierownik w latach 1945-1963

Profesor Anna Chrzęszczewska urodziła się 16 października 1892 roku w rodzinie ziemiańskiej w powiecie kowelskim na Wołyniu we wsi Drozdni. Po śmierci ojca Józefa Michaleckiego, matka późniejszej Pani Profesor Julia z domu Oczosalska, ponownie wyszła za mąż w 1902 roku za obywatela ziemskiego Antoniego Włastelicę i na mocy uchwały Sądu Okręgowego w Łucku z dnia 27 czerwca tego samego roku, Anna otrzymała nazwisko drugiego męża matki – Włastelica. Początkowe wykształcenie zdobywała Anna w domu rodzinnym a następnie uczęszczała do Gimnazjum im. Katarzyny w Kijowie, gdzie ukończyła osiem klas. Okres w latach 1908-1913 to studia Anny na Kijowskich Wyższych Kursach Żeńskich na Fakultecie Fizyczno-Matematycznym na Wydziale Chemicznym i na Wydziale Przyrodniczym.

Opracował Bogusław Kryczka.

TRZECIA BOHATERKA ODCINKA na podstawie [1]

Antonina Kłoskowska (urodzona 7 listopada 1919r. w Piotrkowie Trybunalskim, zmarła 12 lipca 2001 roku) – polska socjolog/socjolożka, profesor Uniwersytetu Łódzkiego oraz Warszawskiego, **członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk**. Pokolenie Kolumbów – rocznik 1920, a Ona urodziła się kilka miesięcy wcześniej. Rok 1939 - Ona miała 20 lat, a Niemcy zamknęli wszystkie uczelnie dla Polaków, zatem **studia skończyła w 1948 roku**, na UŁ, z zakresu socjologii, więc musiano uwzględnić okres tajnego nauczania podczas wojny.

https://www.studiasocjologiczne.pl/img_upl/studia_socjologiczne_2001_nr3_s.5_9.pdf; on-line życiorys Bohaterki.- CYTAT:

Krótko po przemianach października 1956 roku Antonina Kłoskowska uzyskała stypendium Forda, które pozwoliło jej odbyć w Paryżu w 1958 roku studia specjalistyczne w zakresie socjologii kultury. Dłuższy pobyt we Francji i kontakty z profesorem P.H. Chombartem de Lauwe i innymi socjologami francuskimi w istotny sposób przyczyniły się do zainicjowania żywej odtąd współpracy z badaczami zagranicznymi, m.in. z profesorami Ruebenem Hillem i Pierrem Bourdieu. Współpracy rozwijanej także w ramach Komitetów Badawczych ISA.

Jak zwykle u naszych Bohatek – znała języki obce (co najmniej francuski i angielski)

lubimyczytac.pl/autor/42411/antonina-kloskowska

YouTube Maps YouTube Maps ear

lubimyczytać Wpisz tytuł książki, autora, słowa kluczowe...

7 książek

Pisze książki: encyklopedie, słowniki, historia, nauki społeczne (psychologia, socjologia, itd.), film, kino, telewizja

Urodzona: 07.11.1919
Zmarła: 12.07.2001

Polska socjolożka, profesor Uniwersytetu Łódzkiego oraz Warszawskiego, a także członkini Polskiej Akademii Nauk.

W 1948 ukończyła studia socjologiczne na Uniwersytecie Łódzkim, w 1966 uzyskała tytuł profesora. Kierowała Polskim Towarzystwem Socjologicznym. Od 1983 była także redaktorką naczelną "Kultury i Społeczeństwa". W 1992 została członkinią Rady Kultury przy Prezydencie RP. Zajmowała się głównie problematyką kultury oraz grup społecznych – szczególnie rodziny.

Warto kliknąć na podane linki – i doczytać wiele ciekawych informacji.

OMAWIANA PUBLIKACJA [2]

Wyjątkowo w naszej serii polecamy – **klip w sieci**, na stronie Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

Poniżej plakat z wystawy czasowej idealnie pasującej do naszej serii.

Wejście główne do Muzeum

Plakat z Wystawy

Na wystawie zamieszczono zdjęcia, krótkie życiorysy oraz pewne dokumenty związane z następującymi Paniami (kolejność losowa, a w odwołaniach dolnych podano kilka faktów o Nich z WIKIPEDII) – 20 postaci. Eseista poklikał po portalach i wstawił odniesienia. Warto to powtórzyć, bo jest wiele innych informacji.

LISTA BOHATEREK

Kazimiera ZAWISTOWICZ-ADAMSKA – Heroina tego odcinka,

Janina TUWAN²⁰,

Maria FRANKOWSKA²¹,

Maria BIERNACKA²²,

Anna KOWALSKA-LEWICKA²³

Bożena STELMACHOWSKA²⁴

²⁰ <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/janina-tuwan,46693.html>;

Doktor filozofii Uniwersytetu Warszawskiego. Znacznymi kultur polskiej i pozaeuropejskiej, podróżniczka i badaczka Japonii. W latach 1926-29 była kustoszem Muzeum Etnograficznego w Warszawie. Działaczka Przysposobienia Wojskowego Kobiet (PWK).

²¹ W 1929 zaczęła pracę jako asystentka w Instytucie Etnologii Uniwersytetu Poznańskiego (zajmowała się m.in. inwentaryzacją zbiorów w Muzeum Kaszubskim we Wdzydzach), a w 1931 uzyskała tam tytuł doktora filozofii w zakresie etnografii, etnologii i prehistorii na Wydziale Humanistycznym^[2]. W latach 1930–1939 była kustoszem w warszawskim Muzeum Etnograficznym (obecnie: Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie), opiekując się kolekcją indochińską.

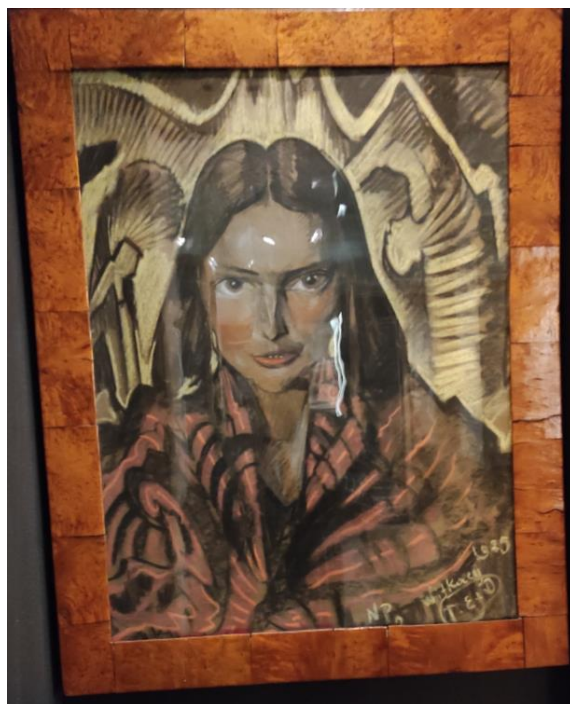
²² etnografka, profesor zwyczajny w Instytucie Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk (PAN), działaczka ruchu ludowego, kapitan Batalionów Chłopskich oraz major Wojska Polskiego. Przed pracą w PAN, była zatrudniona w UNIWERSYTECIE ŁÓDZKIM!!

²³ W 1948 uzyskała na Uniwersytecie Jagiellońskim magisterium filozofii w zakresie etnografii na podstawie pracy *Ceramika kopieniacych szczepów Ameryki Południowej*. Badania terenowe na potrzeby pracy magisterskiej prowadziła w latach 1947–1948 w czasie prywatnej podróży do Kolumbii, Ekwadoru, Boliwii i Peru, gdzie zapoznała się z kulturą kreolską oraz kulturami Indian dorzecza Ukajali i płaskowyżu andyjskiego Peru i Boliwii. Etnografii Ameryki Łacińskiej poświęciła również dysertację doktorską *Zarys kultury Indian Shipibo na tle innych kultur Indian leśnych Ameryki Południowej*, przygotowaną pod kierunkiem Kazimierza Moszyńskiego i obronioną w 1950 na Uniwersytecie Jagiellońskim.

²⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Bo%C5%BCena_Stelmachowska; W latach 1919–1925 studiowała na Uniwersytecie Poznańskim archeologię pod kierunkiem Prof. Józefa Kostrzewskiego i etnografię pod kierunkiem Jana Stanisława Bystronia. W 1925 roku uzyskała tytuł doktora na podstawie rozprawy *System trzech epok w prehistorii polskiej*. W latach 1920–1928 pracowała jako asystentka

Maria

ZNAMIEROWSKA – odc. 196 – działająca w Wilnie i w Toruniu;

Portret na wystawie w WARSZAWIE – wypożyczony!!

Muzeum Etnograficzne w Toruniu

bibliotekarza w Katedrze Etnografii. W latach 1934–1939 pracowała jako kustosz w Muzeum Miejskim w Poznaniu, pełniąc funkcję kierowniczą. W 1939 uzyskała stopień doktora habilitowanego na Uniwersytecie Warszawskim na podstawie dwóch publikacji: *Rok obrzędowy na Pomorzu* (Toruń 1933) oraz *Podkoziółek w obrzędowości zapustnej Polski zachodniej*, (Poznań 1933).

Jadwiga	KLIMASZEWSKA ²⁵
Anna	ŚWIATKOWSKA ²⁶
Zofia	CIEŚLA-REINFUSSOWA ²⁷
Maria	PRZEŹDZIECKA ²⁸
Alicja	IWAŃSKA ²⁹
Maria	CZAPLICKA – odc. 39 – badaczka Syberii,
Cezaria	JĘDRZEJOWICZOWA – odc. 216 – działająca (Wilno i Warszawa);
Olga	GAJKOWA ³⁰
Giza	FRANKEL ³¹

²⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Jadwiga_Klimaszewska; w roku 1947 uzyskała stopień doktora filozofii w zakresie etnografii. Po śmierci prof. K. Moszyńskiego w 1959 roku przez półtora roku pełniła obowiązki kierownika Katedry. W roku 1963 przeniosła się do Torunia, gdzie objęła Katedrę Etnografii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. W 1968 roku otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego nauk humanistycznych, a w 1972 powróciła na Uniwersytet Jagielloński, zostając w 1973 kierownikiem Katedry Etnografii.

²⁶ https://www.nagrodakolberg.pl/laureaci-anna_i_henryk_swiatkowscy; w 1946 r. uzyskała magisterium na Uniwersytecie Łódzkim. W latach 1946-1948 prowadziła badania ludoznawcze w Instytucie Społecznym, później do 1954 r. pracowała w Towarzystwie Uniwersytetów Ludowych i innych instytucjach w Warszawie, które prowadziły działalność kulturalno-oświatową na wsi.

²⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Zofia_Cie%C5%9Bla-Reinfussowa; Studiowała matematykę i geografię z etnografią na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po studiach została przyjęta do pracy w Muzeum Etnograficznym w Krakowie.

²⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_Prze%C5%BAdziecka; W 1949 uzyskała dyplom magistra na Akademii Handlowej w Krakowie, by wkrótce rozpocząć studia z historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim; w 1955 przedstawiła pracę magisterską *Pierwiastki ludowe w malarstwie polskim pierwszej połowy XIX wieku*. Studia łączyła z pracą zawodową, była tłumaczką i ekonomistą (m.in. w Cepelii), a od 1952 pracowała w Pracowni Badania Sztuki Ludowej Instytutu Sztuki PAN w Krakowie pod kierunkiem Romana Reinfussa.

²⁹ <https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/27081>; **praca dyplomowa o naszej BOHATERCE**; Biogram Alicji Iwańskiej (1918-1996) wybitnej socjolożki i antropolożki, wykładowczyni uniwersytetów amerykańskich, profesor Stanowego Uniwersytetu Nowojorskiego w Albany, badaczki Indian i Ladynów meksykańskich, pisarki i poetki, autorka powieści etnograficznej "Świat przetłumaczony", żołnierza Armii Krajowej.

³⁰ <https://ptl.info.pl/o-ptl/historia>; 16 III 1987: zmarła dr Olga Gajkowa, etnograf, były pracownik i wieloletni członek Zarządu Głównego PTL, były redaktor serii „Atlas Polskich Strojów Ludowych”.

³¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Giza_Frenkel; w 1913 roku rozpoczęła studia na kierunku historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1919 roku przeprowadziła się do Wiednia w celu kontynuowania nauki. W niedługim czasie uzyskała tytuł doktora. Następnie studiowała na Uniwersytecie im. Jana

Krystyna KRAHELSKA³²

Kazimierza we Lwowie, gdzie od 1922 roku rozpoczęła karierę naukową w Instytucie Etnografii. Praca badawcza Gیزی Frenkel koncentrowała się wokół wycinanki żydowskiej oraz stroju żydówki polskiej.

W 1950 roku wyjechała **do Izraela** (wraz z dziećmi – Zygmuntem i Stellą), gdzie kontynuowała swoją pracę naukową. W latach 1956–1980 pracowała w Muzeum Etnograficznym w Hajfie.

³² https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Krahelska; Od października 1932 studiowała geografię i historię, a następnie etnografię na Wydziale Humanistycznym UW, gdzie była podopieczną Cezarii Baudouin de Courtenay Ehrenkreutz Jędrzejewiczowej. Kilkakrotnie wykonywała pieśni regionalne przed mikrofonami Polskiego Radia w Wilnie i Warszawie. W maju 1939 zdała egzamin dyplomowy. **Pozowała do pomnika Warszawskiej Syrenki, zginęła w 1944r. w Warszawie.**

Eleonora PLUTYŃSKA³³;

Wanda BRZESKA³⁴;

Sula BENET³⁵.

Żegnamy Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie ...

³³ <https://culture.pl/pl/tworca/eleonora-plutynska>; warto kliknąć – zajmowała się tkaniną z wzorami ludowymi.

W 1934 roku na prośbę Uniwersytetu Wileńskiego reaktywowała ośrodki tkactwa tzw. dywanów grodzieńskich, które stały się jej pasją do końca życia. Przywracanie dawnej techniki, jej uwspółcześnianie i piękno tkanin podwójnych powstających w jej zespole doceniono na Międzynarodowej Wystawie Sztuk i Rzemiosł w Berlinie w 1938 roku. Po wojnie wskrzesiła ośrodki tkactwa tkanin podwójnych. W latach 1946-61 nauczwała w Katedrze Tkaniny Ręcznej i Artystycznej w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

³⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Wanda_Emilia_Maria_Brzeska; 23 listopada 1926 uzyskała stopień doktora w zakresie filozofii ścisłej na Uniwersytecie Poznańskim na podstawie rozprawy *Relatywizm wolności woli ludzkiej*, której promotorem był M. Sobeski. Następnie w 1927 r. krótko pracowała w bibliotece uniwersyteckiej
- koniecznie trzeba przeczytać wszystko w tego linku...

³⁵ https://www.wikiwand.com/pl/Sula_Benet; Z pomocą swojego mentora, profesora Stanisława Poniatowskiego, zdobyła grant na dalsze kształcenie. W 1936, po przedwczesnej śmierci męża, wyjechała do Stanów Zjednoczonych. Tam kształciła się na **Columbia University, gdzie uzyskała doktorat w 1944**, a następnie objęła posadę wykładowcy. Benet nauczwała również w Fairleigh Dickinson University oraz Pratt Institute. W 1973, już jako *profesor emeritus*, przeszła na emeryturę.
W trakcie II wojny światowej była konsultantem Departamentu Stanu ws. Europy Wschodniej.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Skansen w Lublinie

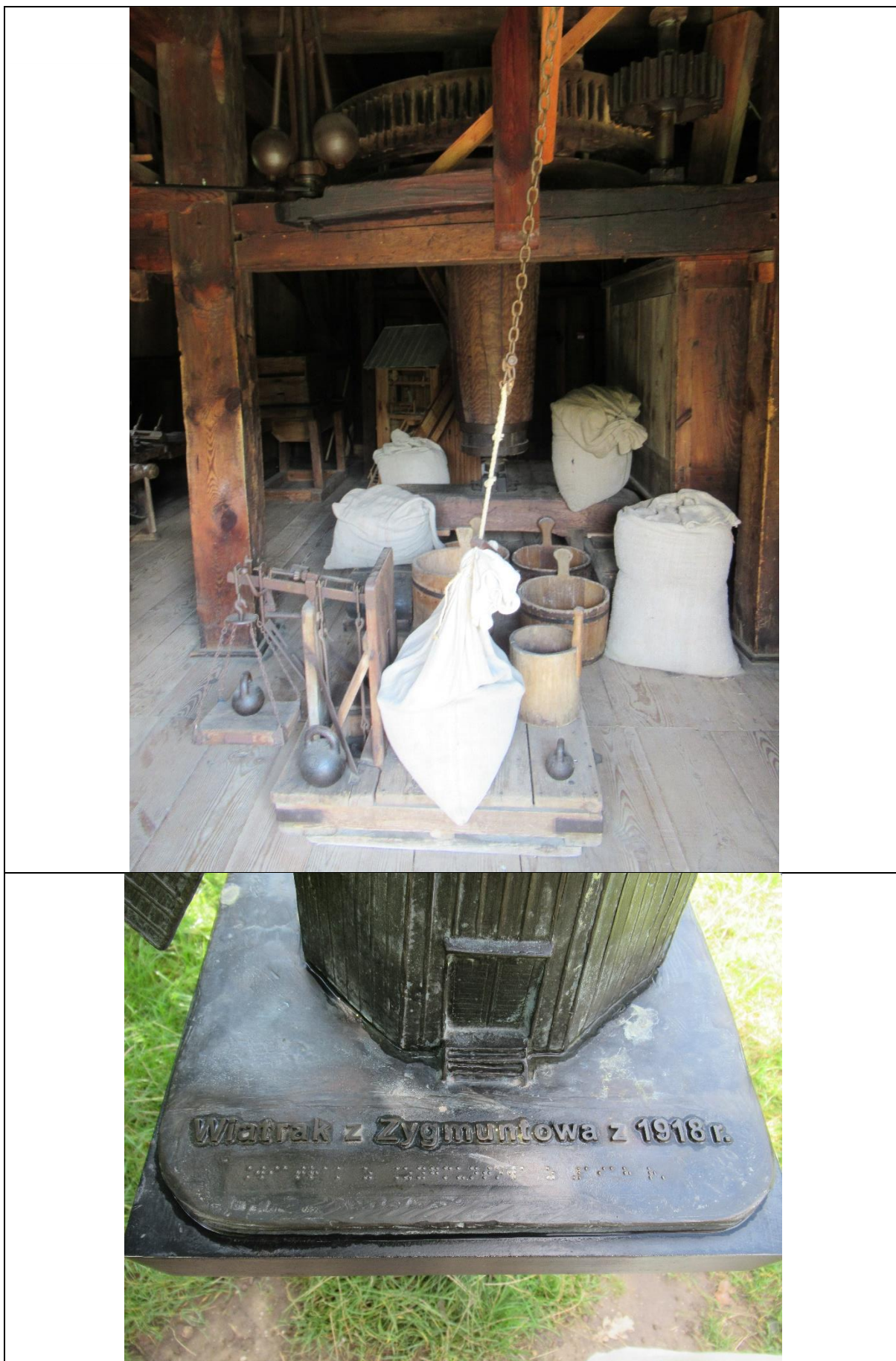

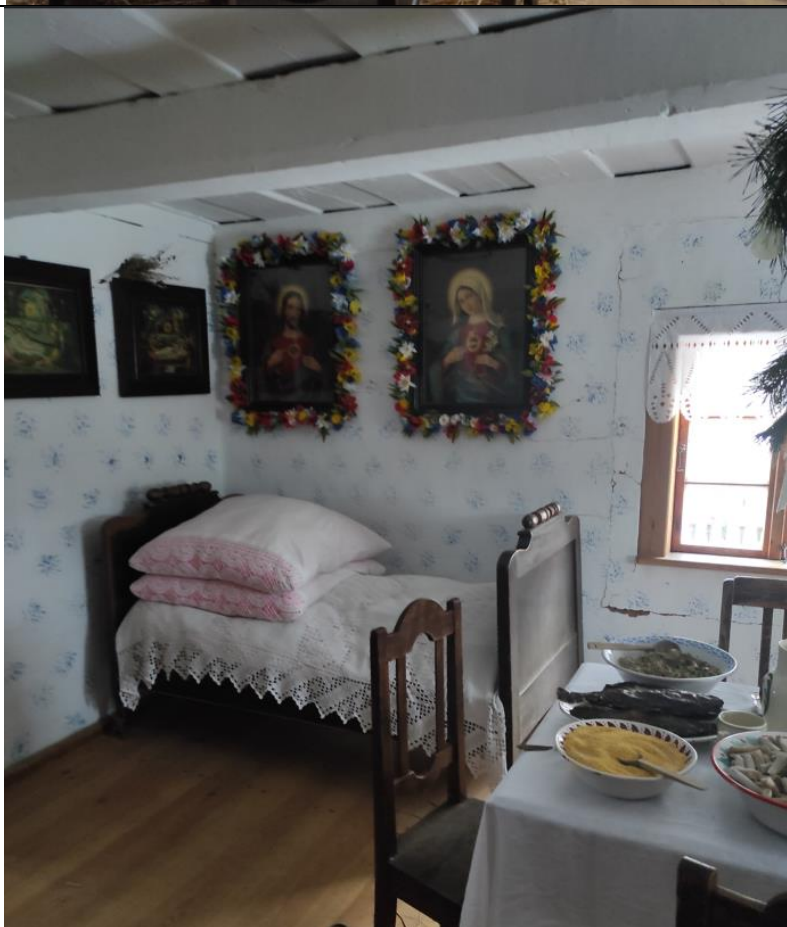

Skansen Toruniu jako część Muzeum Etnograficznego

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

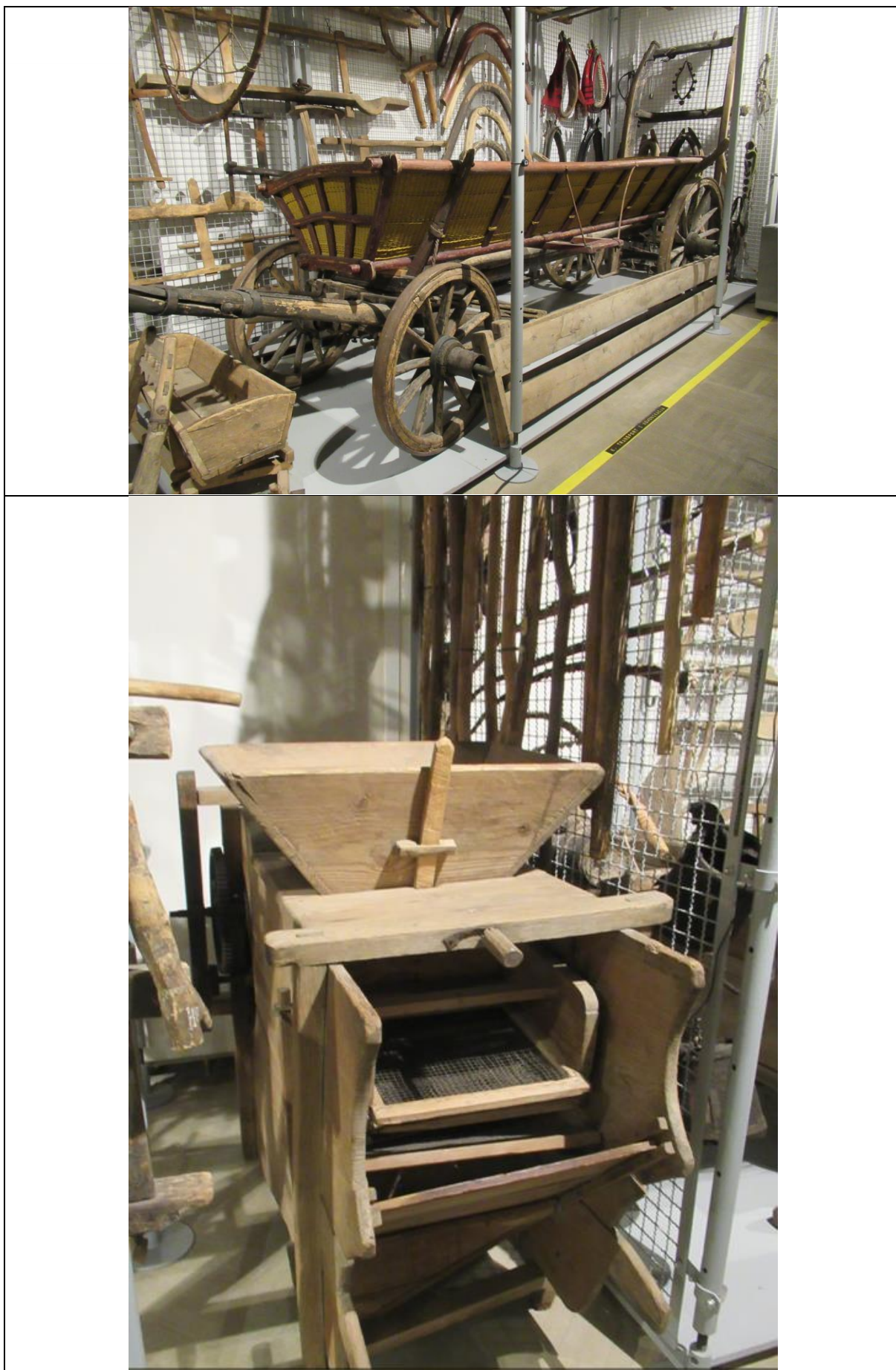

**Eseista spędzał jako dziecko wszystkie wakacje u rodziny na wsi
tj. od roku 1960 gdy miał 5 lat, właśnie takie rzeczy widział na żywo...**

Masło robiono ręcznie w domu – masło od Ciotek było bajeczne

Eseista poleca swój artykuł pt.

THE HOLY TRINITY IN THE LIGHT OF
GRAPH THEORY

jest to trochę żart naukowy i ile taki
może istnieć.

Stawiana jest hipoteza zupełnie
zaskakująca iż izomorfizm grafów
przenosi 'coś więcej' niż tylko własności
grafowe.....

a wtedy tajemnica zostaje złamana.

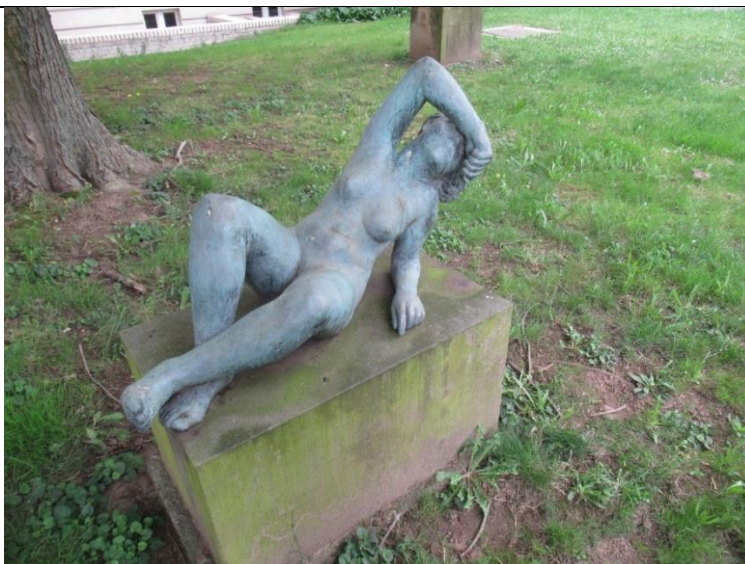
https://www.engineerxxi.ath.eu/wp-content/uploads/2019/11/engineerxxi_2019_vol2_47.pdf;

Polecany artykuł jest po angielsku.

DODATEK NADZWYCZAJNY - Metalowe babki z Niemiec

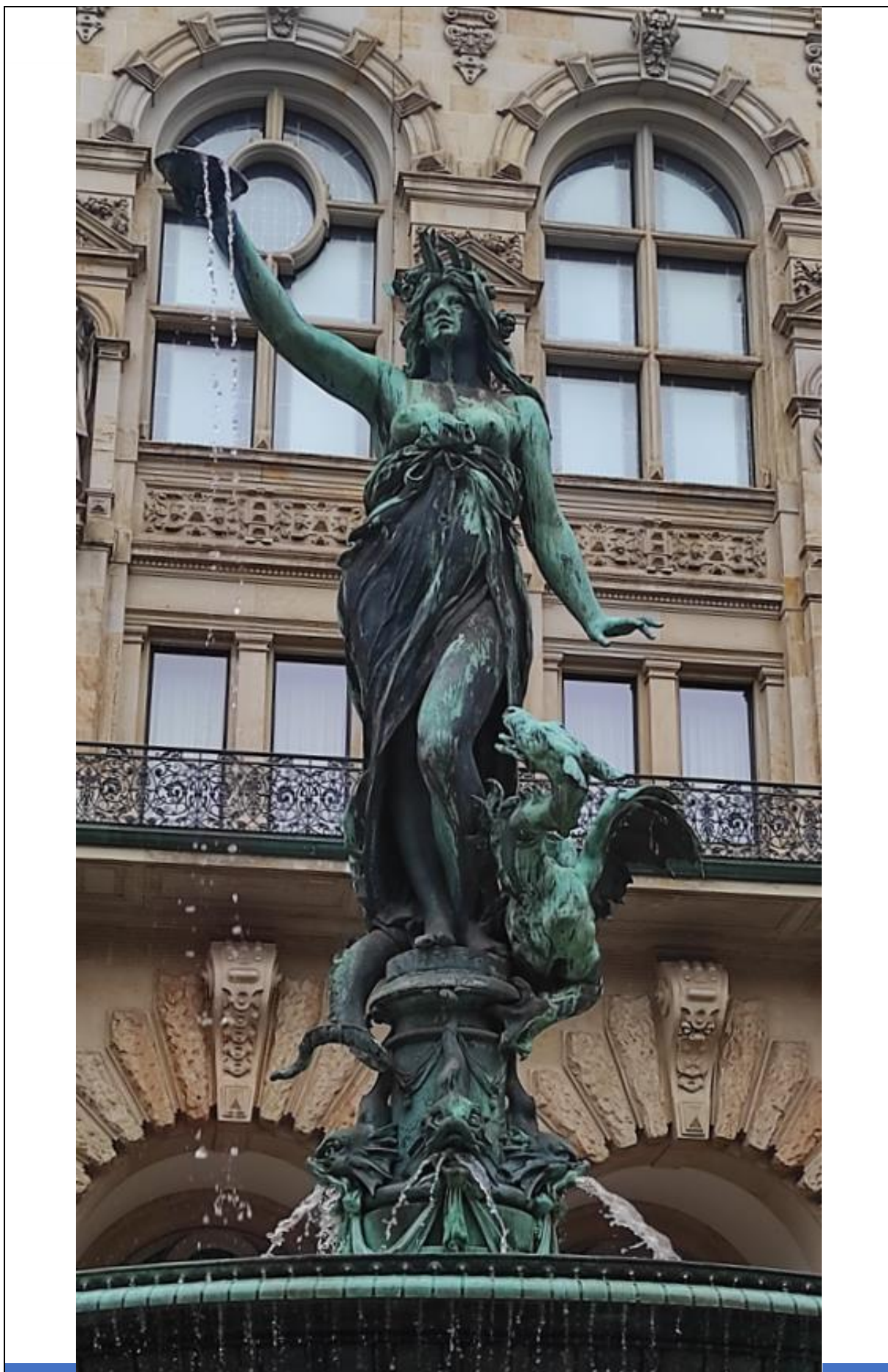
Magdeburg

Hamburg

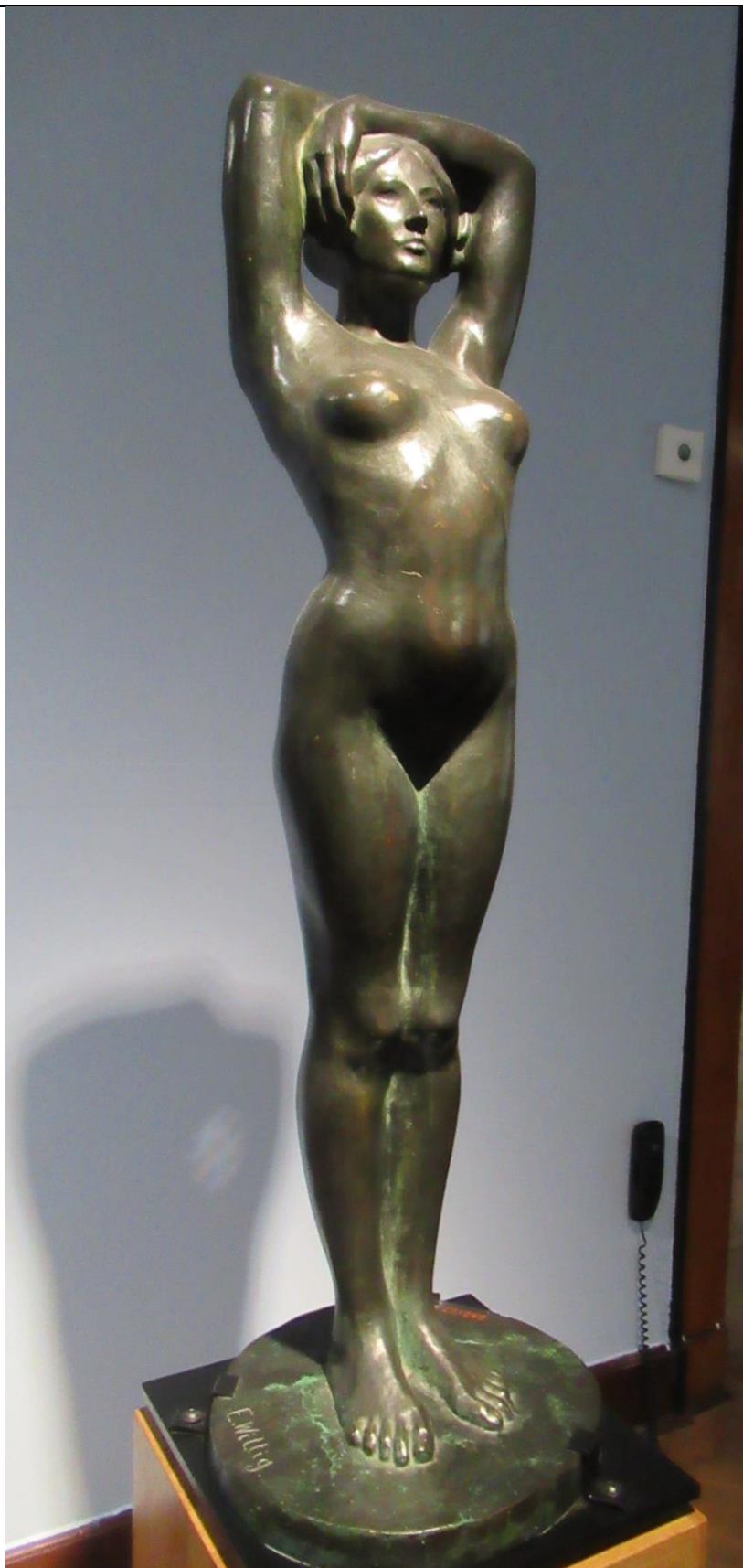

Muzeum Narodowe w Warszawie

Zdjęci wykonał eseista Stan Zawiślak.